

C175 – WEL15

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2008-2009

31 maart 2009

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

INHOUD

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het blijvende plaatsgebrek in de pleegzorg	
Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de organisatie van de pleegzorg	1
Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de blijvende problematiek van de wachtlijsten in de sector van personen met een handicap	6
Vraag om uitleg van mevrouw Greet Van Linter tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het stimuleren van verpleegkundigen, werkzaam bij Kind en Gezin, om in grote steden aan de slag te blijven	11
Vraag om uitleg van de heer Piet De Bruyn tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over virtuele prostitutie	13
Vraag om uitleg van de heer Piet De Bruyn tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de preventiecoaches	15

Voorzitter: de heer Luc Martens

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het blijvende plaatsgebrek in de pleegzorg

Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de organisatie van de pleegzorg

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de voorzitter, hoewel ze al enkele weken geleden is opgesteld, blijkt deze vraag om uitleg helaas opnieuw razend actueel. Verschillende krantenkoppen wijzen op de problematiek van het gebrek aan opvang. Sommige kranten hebben dit vandaag zelfs op hun eerste pagina geplaatst.

De pleegzorg in Vlaanderen vormt een belangrijke en lovenswaardige vorm van hulpverlening die, naar mijn bescheiden mening, meer aandacht verdient. Het grote maatschappelijke belang ervan mag niet worden onderschat. Het betreft hier een van de grote zorgaanbieders in de bijzondere jeugdbijstand. We zullen hier straks nog uitvoerig op terugkomen.

Uit het registratierapport van Pleegzorg Vlaanderen blijkt dat er jaarlijks ongeveer 6000 pleegzorgsituaties zijn. Er zijn ongeveer 5750 pleegkinderen en ongeveer 4200 pleeggezinnen. De voorbije tien jaar is de pleegzorg fors gegroeid, meer bepaald met ongeveer 60 procent. Helaas beantwoordt het aanbod aan pleeggezinnen absoluut niet aan de vraag. Volgens de gepubliceerde cijfers blijken de pleegzorgvoorzieningen op twee derde van de aanvragen niet te kunnen ingaan. Hiermee zit Vlaanderen onder het Europese gemiddelde. Ik weet dat er geen exacte cijfers over de tekorten en de onbeantwoorde aanvragen zijn: we krijgen enkel gegevens als er bepaalde noden zijn.

Vorig jaar hebben de toenmalige minister van Welzijn, Pleegzorg Vlaanderen en het interimkantoor Randstad een sensibiliseringscampagne gevoerd. Uit recente cijfers blijkt dat het gebrek aan plaatsen nijpend blijft. De pleegdienst KAOS, die jaarlijks een honderdtal adolescenten begeleidt, heeft verklaard vanwege het tekort aan plaatsen om de drie tot vier dagen een tiener op straat te moeten zetten die voor diezelfde nacht geen slaapplek meer heeft. Ik veronderstel dat alle aanwezigen het erover eens zijn dat dit absoluut onaanvaardbaar is.

Ik kan begrip opbrengen voor het feit dat crisisopvang een beperking in de tijd kent. Dit mag echter niet tot

dergelijke situaties leiden. Ten gevolge van maatschappelijke evoluties, zoals ontwrichte gezinnen, het toenemend gezinsgeweld, het toenemend aantal gezinnen in een crisissituatie en dergelijke, dreigt de nood aan pleeggezinnen enkel toe te nemen.

Indien kinderen tijdelijk uit hun huis moeten worden gezet, geniet de opvang in pleeggezinnen steeds meer de voorkeur op een residentiële opvang. Ik wil hier nu niet over uitweiden. Daar krijgen we straks de kans nog toe. Die voorkeur zal de nood in de toekomst enkel laten toenemen.

De pleegzorg wordt momenteel met vier grote problemen geconfronteerd: er zijn te weinig pleegouders, de pleegouders bevinden zich in een zwakke positie, de regelgeving is te beperkt en te strak en er zijn te weinig incentives tot samenwerking.

Gezien het grote maatschappelijke belang verdient pleegzorg meer beleidsmatige aandacht. Er moeten dringend meer initiatieven worden uitgewerkt om de pleegzorg te versterken. Ik verwijs in dit verband naar het door de minister ongetwijfelde gekende memorandum van Pleegzorg Vlaanderen, dat met tien punten voor de verdere uitbouw van de pleegzorg een interessante en noodzakelijke aanzet geeft. Die punten omvatten onder meer een systeem van tijdskrediet voor de pleegzorg, mogelijkheden inzake pleegzorg voor nieuwe doelgroepen en een pleegzorgverlof voor Vlaamse ambtenaren. Dit laatste punt vormt in feite een navolging van het betaald pleegzorgverlof voor de werknemers in de privé-sector. Het lijkt me tevens heel belangrijk aan een volwaardig statuut te werken. Dit statuut moet de pleeggezinnen een betere ondersteuning bieden.

Wat vaak wordt vergeten, is het belang van de nodige aandacht voor de opvang van pleegouders die het op een bepaald ogenblik niet meer zien zitten. Die mensen moeten vaak stoppen omdat ze te oud zijn geworden of vanwege gezondheidsproblemen. Nu weten ze vaak niet op welke manier ze precies kunnen stoppen. Het kind, dat ondertussen meestal al een volwassene is geworden, vindt immers geen andere opvang.

Tijdens de vorige legislatuur, meer bepaald in 2002, heeft toenmalig minister Vogels de pleegzorg laten doorlichten. Dit heeft tot een rapport met een aantal aanbevelingen geleid. In het begin van deze legislatuur hebben we, naar aanleiding van een aantal vragen in deze commissie, de gelegenheid gehad om daarover te discussiëren. Mevrouw de minister, helaas moet ik vaststellen dat er op het terrein weinig is veranderd. Daarom heb ik een aantal vragen.

Wat zijn de resultaten van de sensibiliseringscampagne die is opgestart met betrekking tot de pleegzorg? Welke initiatieven hebt u genomen om het plaatsgebrek bij pleegzorg prioritair aan te pakken en oplossingen uit te werken? Er is dringend nood aan een sociaalrechtelijk en fiscaalrechtelijk statuut voor de pleegouders. Helaas is dat federale materie. Hebt u in het kader van overleg het initiatief genomen er bij uw federale collega op aan te dringen hier werk van te maken? Uw voorganger heeft bij de K.U.Leuven een studie besteld om de fiscaal- en sociaalrechtelijke gevolgen van het pleegouderschap te onderzoeken. Wat zijn daarvan de resultaten?

Ik denk dat ook Vlaanderen initiatieven kan nemen om de pleegzorg te stimuleren. Wat is ter zake gebeurd? De sector heeft in het verleden een aantal voorstellen geformuleerd. Dan verwijst ik uiteraard niet naar het memorandum dat hier nu net voorligt. Bij het begin van deze legislatuur werden er nuttige en interessante voorstellen geformuleerd. Welke stappen zijn ter zake gezet? Wat is de stand van zaken?

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mevrouw Dillen heeft de situaties ruimschoots geschetst. Ik zal proberen niet in herhaling te vallen.

Het is evident, of het wordt door de sector toch zo erkend, dat de opvang van kinderen in een gezin in om het even welke omstandigheid nog altijd het beste en duurzaamste is, en ook leidt tot de beste resultaten voor die kinderen, qua geborgenheid en dergelijke.

Mevrouw Dillen zei het al: het probleem is toch wel vrij acuut. Dat is niet alleen zo omdat de media daar nu toch aandacht aan schenken. Die zorg leeft al langer en werd en wordt toch ook wel erkend door de Vlaamse overheid. Nog niet zo erg lang geleden werd ter zake een sensibiliseringscampagne gevoerd, als ik me niet vergis nog op initiatief van minister Vanackere, en werd die problematiek besproken in deze commissie.

Mevrouw de minister, ik wil zeer concreet bekijken waarom we niet voldoende pleegouders vinden. We moeten curatief te werk gaan en trachten mensen te sensibiliseren om die rol op zich te nemen. Mevrouw Dillen heeft al het ruimere kader geschetst.

Ik wil twee zeer concrete voorbeelden geven. Zo is er het reële voorbeeld van een gezin dat aan crisisopvang doet. Het voorbije jaar hebben die mensen zes kinderen voor maximaal twee maanden opgevangen. Ik hoef de commissieleden de diverse aspecten van crisisopvang niet duidelijk te maken, met de netwerkgezinnen en de bestandsgezinnen. Ik wil me vooral toespitsen op de crisisopvang. Die kinderen komen daar vaak aan zonder iets. Ze hebben hoogstens de kleren die ze dragen. Dat

betekent dat het pleeggezin ervoor zorgt dat die kinderen fatsoenlijk gekleed zijn. Dan hebben we het nog niet over speelgoed, maar over gewone kleding, toiletgerief en dergelijke. Vaak gaan die kinderen nog steeds naar de school waar ze ingeschreven waren. Dat vind ik ook goed, maar er moeten afstanden worden overbrugd. Dat kan gebeuren met de aankoop van een Buzzy Pazz, of de pleegouders moeten zorgen voor het transport. Aan de andere kant hebben zij geen statuut en krijgen ze geen erkenning daarvoor, hoewel ze die verantwoordelijkheid nemen.

Het tweede uit het leven gegrepen voorbeeld is dat van een alleenstaande moeder die haar vijf kinderen heeft laten plaatsen door het Comité voor Bijzondere Jeugdzorg. Het eerste kind, van dertien jaar, ging naar een pleeggezin en de vier kleinere kinderen gingen naar een instelling. Die kinderen hebben daar in totaal een jaar verbleven. De dame in kwestie krijgt van het OCMW voorschotten op de kinderbijslag, maar in dat hele jaar heeft ze geen verantwoordelijkheid gedragen voor die kinderen. De pleegouders, daarentegen, moeten soms jaren wachten voor ze enige kinderbijslaguitkering krijgen. Mevrouw Dillen heeft het al aangehaald. Ik denk niet dat mensen dit doen om geld te verdienen, maar het gaat er wel over dat ze een zekere erkenning zouden krijgen voor het werk dat ze doen. Ik wil dan ook een aantal zaken aanreiken die ernstig moeten worden overwogen. Dan gaat het vooral over ondersteunende beleidsmaatregelen die ervoor kunnen zorgen dat meer mensen een dergelijk engagement op zich nemen.

Zo zouden we pleegouders zowel voor pleegkinderen als voor hun eigen kinderen toegang moeten geven tot systemen als ouderschapsverlof en tijdskrediet, zodat ook zij werk- en gezinskeuzes vlotter kunnen combineren. Zij hebben op dat ogenblik immers gekozen voor een gezin, zij het dat de kinderen niet hun kinderen zijn. Ook zouden pleegouders, naargelang hun keuzes en pedagogisch vermogen, moeten kunnen kiezen toe te treden tot een professioneel statuut. We zijn daar ook vragende partij voor als het gaat over onthaalouders, maar dat is een andere discussie. Zo zouden ze niet alleen meer, maar ook moeilijkere kinderen kunnen opvangen. In het buitenland zijn er voorbeelden van professionele, betaalde pleegzorg. Ook moet er de mogelijkheid zijn pleegouders die enkel crisisopvang doen, te laten genieten van dezelfde voordelen als pleegouders die kinderen voor lange tijd opvangen, naar rato van het aantal dagen waarin in opvang wordt voorzien. Dan gaat het over belastingvoordelen voor het ten laste hebben van een kind, over een reductie voor de Buzzy Pazz, kinderopvang, vakantiecampen en dergelijke, en over een installatiepremie. Die mensen staan immers, zoals ik daarnet al aankaartte, voor extra kosten.

Pleeggezinnen die die taak invullen, hebben vaak de nodige professionaliteit en ervaring ontwikkeld. Sommigen hebben zelfs gepaste opleidingen gevolgd en diploma's

behaald. Dat toont aan dat die mensen echt wel op een deskundige wijze bezig zijn. Als wij ervan overtuigd zijn dat een gezin nog steeds de beste plaats is om een kind, zeker een gekwetst kind, op te voeden, waarom zouden we deze kans dan niet benutten om een systeem te organiseren waarbij professionele pleegouders een taak te vervullen krijgen? Er zijn hier al enkele voorbeelden aangehaald die kunnen worden ingevuld.

Mevrouw de minister, ik heb enkele concrete vragen aanvullend op de inleiding van mevrouw Dillen. Wat is de stand van zaken met betrekking tot het nieuwe Globaal Plan Jeugdzorg? Wij hebben een zicht op de wachtlijsten in de residentiële pleegzorg. In hoeverre bestaan er ook wachtlijsten in de pleegzorg in gezinnen? Kunnen die eventueel aan elkaar gelinkt worden, om te zien waar precies welke noden bestaan?

Bent u bereid om mee stappen in de visie om dezelfde voordelen te genereren voor de pleegkinderen als voor eigen kinderen? Wat is uw mening met betrekking tot een statuut voor de pleegouders?

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil me aansluiten bij de vraagstellers, vooral ook om onze appreciatie nog eens te onderstrepen voor de mensen die aan pleegzorg doen. Zij vormen een enorme meerwaarde voor de hulpverlening. Het is ook een zeer goede manier om kinderen op te vangen. Het is dan ook volledig terecht dat we vanuit de overheid de kaart van de pleegzorg trekken.

Ik ben er niet van overtuigd dat we er goed aan doen om daar echt een werknemersstatuut voor te creëren. Het is de eerste keer dat ik dat idee hoor, en ik heb toch direct een aantal bedenkingen. Maar daar gaat de discussie vandaag niet over.

Veel van de zaken die hier naar voren worden geschoven, zitten op federaal niveau. Het opnemen van zorg, een onderbreking van de loopbaan en dergelijke, dat zit allemaal op federaal niveau. Daar kunnen wij weinig aan veranderen. Ik ben wel benieuwd naar de resultaten van de sensibiliseringscampagne, want ik ben ervan overtuigd dat we constant mensen moeten aanspreken om voldoende plaatsen te blijven creëren. Heeft het positieve beeld dat men in die campagne naar voren heeft geschoven, een effect gehad op het aantal kandidaten voor de pleegzorg?

Ik heb nog een bijkomende vraag over de nazorg. Pleegouders die een zeer langdurige taak op zich nemen, creëren een band met die kinderen. Maar dat kan al eens foutlopen, en dan merk ik dat die mensen er vaak alleen voor staan. Bijvoorbeeld wanneer er een problematiek is rond drugs, staan zij er alleen voor. Ik ben voorstander van een bepaalde vorm van nazorg. We moeten ook de

pleegouders blijven bijstaan, ook als de jongeren meerderjarig zijn geworden.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Mevrouw Sonja Claes: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, de tussenkomsten van de collega's handelen vooral over federale materies. De vragen die werden gesteld, moeten vooral op federaal niveau een antwoord krijgen. Het is belangrijk dat we hier verwijzen naar het Perspectiefplan, waarin zeven pagina's gewijd worden aan alles wat met pleegzorg te maken heeft. Er staat ook in dat men tot één globaal en geïntegreerd pleegzorgdecreet wil komen en dat men wil investeren in alle verschillende vormen van pleegzorg. Ik betreur dat in de vraagstelling net die zaken waarvoor we wel bevoegd zijn, onvoldoende aan bod komen.

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw Claes, ik heb heel beperkt verwezen naar federale bevoegdheden, maar die sensibiliseringscampagne was een Vlaams initiatief, de studie van de K.U.Leuven was een Vlaams initiatief, en ook de initiatieven vanuit Vlaanderen om pleegzorg te formuleren, zijn Vlaams. De minister is ook bevoegd voor het overleg met de federale collega in verband met het statuut. Het definitieve resultaat en de uitwerking daarvan zijn federaal, maar al mijn overige vragen betreffen wel degelijk Vlaamse materie.

Mevrouw Sonja Claes: Het statuut en kinderbijslag zijn federale materies. *(Opmerkingen van mevrouw Marijke Dillen)*

Ik heb het niet alleen over u, mevrouw Dillen.

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: Mijnheer de voorzitter, collega's, ik bedank iedereen voor de tussenkomsten. Het bewijst dat het debat over pleegzorg belangrijk is. Niet alleen, mevrouw Dillen, omdat er vandaag toevallig een artikel in de krant staat – er staan overigens foute cijfers in dat artikel – maar vooral omdat we hier vandaag ook het Perspectiefplan bespreken. Zoals u zult merken in de toelichting, komt het onderdeel 'pleegzorg' ruim aan bod en dat was een bewuste keuze. Ik ga ervan uit, mijnheer de voorzitter, dat we dit debat straks ten gronde voeren.

Ondanks het feit dat het aantal pleegplaatsingen binnen de bijzondere jeugdzorg jaarlijks stijgt met 150 – in 2000 waren er 2500 pleegzorgsituaties, in 2008 ging het over 3600 pleegplaatsingen binnen de bijzondere jeugdzorg – is de vraag veel groter dan het aanbod. We merken, ook in vergelijking met de ons omliggende landen, dat we nog veel meer pleegzorg moeten aanbieden. Alle middelen zijn goed om ervoor te zorgen dat gezinnen uiteindelijk bereid zijn om daarin te functioneren.

Vandaar dat er de voorbije jaren een meersporenbeleid werd gevoerd.

Mevrouw Dillen en mijnheer Van Dijck, ik moet zeggen dat ik geen wijzigingen heb aangebracht, we zetten het meersporenbeleid gewoon voort. Om meer pleegzorg te krijgen, moeten gezinnen zich ervoor openstellen. De sensibiliseringscampagne is hierbij heel belangrijk. Voor alle duidelijkheid: de campagne loopt nog tot het einde van dit jaar, tot december 2009, en concrete resultaten ervan heb ik nog niet. Op basis van de media-aandacht die onder andere ook het publieksmoment kreeg dat in november vorig jaar werd georganiseerd, is de campagne er in ieder geval in geslaagd om de pleegzorg op de kaart te zetten en het veel beter bekend te maken bij het grote publiek. Of dat effectief dit jaar zal leiden tot meer kandidaat-pleeggezinnen, dat moeten we afwachten, daar kan ik vandaag spijtig genoeg geen uitsluitsel over geven.

Een tweede aspect binnen het meersporenbeleid is de manier om het pleegouderschap aantrekkelijker te maken. U merkte zelf ook op dat dit een uitdaging is voor het federale niveau, maar het is ook een uitdaging in Vlaanderen. In april komt er een aanpassing van de onkostenvergoeding die tot een gemiddelde stijging van 50 euro per maand per pleegkind zal leiden. Daarnaast is een duidelijk kader voor de pleegouder essentieel: het pleegouderstatuut. De Vlaamse verwachtingen, zoals de vraag naar tijdskrediet, moeten daar zeker in worden opgenomen. Op dit ogenblik plegen we hierover overleg met staatssecretaris Wathélet. De vraag naar pleegzorgverlof voor de Vlaamse ambtenaren is in onderzoek. Ook daarover is er nog geen uitsluitsel, maar we zijn er wel mee bezig. Tot slot werken we aan een transparant kader voor de pleegouder, waarbij er zo veel mogelijk duidelijkheid moet worden verschaft, niet alleen op fiscaal vlak, maar ook op sociaalrechtelijk vlak inzake de implicaties van pleegzorg, vandaar de wetenschappelijke studie. Ik had u de eindresultaten ervan graag vandaag willen meedelen, maar ik beschik gewoonweg niet over de studie. Ik heb ook geen aanwijzingen welke richting die uitgaat. De resultaten zullen er in de maand april zijn, maar ik weet niet precies wanneer. Aarzel niet om deze problematiek na het paasreces nog eens aan te kaarten. Ik kan u, als de studie er is, natuurlijk ook de resultaten ervan meegeven, in alle openheid.

Een derde aspect in het meerjarenplan is inhoudelijk en organisatorisch investeren in de pleegzorg. Ik ben ook wel een beetje fier, uiteraard als Vlaams minister, maar ook vanwege de regio vanwaar ik afkomstig ben, dat we erin zijn geslaagd om in de provincie Limburg te starten met een provinciaal pleegzorgpunt. Het is een proefproject waarbij alle verschillende pleegzorgdiensten werden gebundeld, en ook de verschillende aspecten van hulp- en dienstverlening, met de bedoeling te komen tot één concreet aanspreekpunt. We willen er ook voor zorgen dat zowel de selectie als de rekrutering ook via dat ene aanspreekpunt verlopen. De projectovereenkomst

werd afgesloten om in 2009 de uitbouw te doen van de inhoudelijke en intersectorale differentiatie van het pleegzorgaanbod in Vlaanderen. We willen dat in kaart brengen. De kernopdracht was en is het ontwikkelen van een aantal modules pleegzorg die die differentiatie zullen maximaliseren. Vorig jaar, in 2008, werd één miljoen euro vrijgemaakt om de personeelskaders van die diensten voor pleegzorg te versterken en daarmee ook de begeleidingscontacten te intensifiëren.

Een paar weken geleden was ik op werkbezoek bij de provincie Limburg, bij de gedeputeerde van Welzijn, en morgen ontmoet ik opnieuw alle gedeputeerden van Vlaanderen, en ik heb er een heel omstandige uitleg gekregen over hoe de zaak nu loopt. De reacties tijdens die vergadering waren heel positief. Blijkbaar is men erin geslaagd om op vrij korte termijn al een toename te krijgen aan de aanbodzijde. Ik hoop dat de resultaten op het einde van dit jaar even positief zijn en dat dit in de rest van Vlaanderen kan worden uitgerold.

Het beleid heeft duidelijk gekozen voor een kwaliteitsvolle pleegzorg als essentiële werkvorm in de hulpverlening. Ik doe dat niet alleen als minister, maar samen met een administratie en in de eerste plaats samen met de sector. Ik ben ervan overtuigd dat die aanpak de juiste is om zowel voor de diensten voor pleegzorg als voor de pleegouders en voor de pleegkinderen het verschil te kunnen maken.

In uw vraag hebt u ook verwezen naar KAOS, in verband met het bewuste krantenartikel dat verschenen is. In dat artikel stond inderdaad dat KAOS om de drie à vier dagen een tiener op straat zou moeten zetten. Naar aanleiding van die boodschap heeft het departement Jongerenwelzijn contact genomen met de verantwoordelijke van die dienst. De verantwoordelijke van KAOS heeft in alle toonaarden formeel ontkend dat KAOS wekelijks minderjarigen op straat zou zetten. Aangezien krantenartikelen een eigen leven gaan leiden, wil ik dit toch even vermelden.

De heer Van Dijck heeft gevraagd of de wachtlijst voor de pleegzorg aan de wachtlijst voor de residentiële zorg kan worden gelinkt. Indien uit een diagnose en een indicatiestelling zou blijken dat een kind nood aan gezinsvervangende opvang heeft, zou pleegzorg steeds in overweging moeten kunnen worden genomen. Dit geldt zeker voor kinderen jonger dan zes jaar. Indien er een tegenindicatie voor pleegzorg zou zijn, moeten kinderen uitsluitend op de wachtlijst voor residentiële voorzieningen worden geplaatst. Indien pleegzorg aan de orde is, maar een kind vanwege de te lange wachttijden van een ander hulpaanbod geniet, zou het op de wachtlijst voor pleegzorg moeten worden geplaatst.

Een duidelijk kader voor de pleegouders is essentieel. Heel dit debat komt in het Perspectiefplan aan bod. Volgens de heer Van Dijck zouden de vragen naar

tijdscrediet en ouderschapsverlof in het pleegouderstatuut moeten worden opgenomen. Zoals ik daarnet al heb vermeld, is dat een van de redenen waarom we gesprekken met staatssecretaris Wathelet zijn gestart. We willen nagaan op welke manier we synergieën kunnen ontwikkelen. Dit zou vlotter moeten verlopen. Indien we niet met elkaar spreken, zal de volgende minister van Welzijn binnen een half jaar net hetzelfde kunnen verklaren.

Wat de vraag over de bijkomende kosten van de crisisopvang betreft, wil ik erop wijzen dat deze vorm van pleegplaatsing als een onderdeel van de hele differentiatieoefening moet worden beschouwd. Die oefening maken we, samen met de sector, in het project 'pleegzorgpalet'. Het doel van dat project is een inhoudelijke differentiatie van de pleegzorg. Indien we dit op een realistische wijze willen aanpakken, moeten we in alle openheid durven stellen dat hier een prijskaartje aan hangt.

Een helder statuut voor pleegouders, zoals dit binnen het project 'pleegzorgpalet' wordt onderzocht, is belangrijk. Op die manier moeten we de semiprofessionele pleegzorg gestalte geven. We moeten de resultaten van het praktijkonderzoek afwachten om aan een volledig of een semiprofessioneel statuut te werken.

Het Perspectiefplan is er. De projecten lopen. De studie is op komst. Wie het initiatief zal mogen nemen om een volgende Vlaamse Regering samen te stellen, kan het debat over de pleegzorg best in het regeerakkoord opnemen en hiervoor best in de nodige middelen voorzien. De pleegzorg is immers bij uitstek geschikt om heel kwetsbare jongeren, die vaak in multiprobleemgezinnen vertoeven, te helpen.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik dank de minister voor het antwoord. Haar slotbeschouwingen kan ik enkel bijtreden. Ik hoop dat de volgende Vlaamse Regering hier prioritair aandacht aan zal besteden.

Dit punt zal straks, tijdens de bespreking van het Perspectiefplan, weer aan bod komen. Indien het eigen gezin moet worden vervangen, lijkt het me belangrijk kinderen in een pleeggezin te kunnen opvangen. Dit geldt niet enkel voor kinderen tot en met zes jaar. Ik durf op dat vlak verder gaan. Die discussie zullen we straks voeren. Die kinderen hebben in elk geval bijzondere aandacht nodig.

Ik denk dat ik geen antwoord heb gekregen op mijn vraag over het overleg met de federale regering. De minister heeft verklaard dat het om een belangrijke opdracht gaat. Is dit tijdens het overleg eigenlijk ter sprake gekomen? Zo ja, op welke manier is dit gebeurd? *(Opmerkingen van minister Veerle Heeren en van de voorzitter)*

Wat is de concrete planning? De minister heeft terecht verklaard dat dit belangrijk is. De federale regering heeft

hier akte van genomen. Heeft de federale regering zich ook geëngageerd om verdere stappen te zetten?

Minister Veerle Heeren: Neen, er zijn enkel regelmatig vergaderingen met de federale regering, meer bepaald met staatssecretaris Wathelet, geweest. Ik heb niet de indruk dat het hier een tweejaarlijkse vergadering betreft. Die vergaderingen vinden met regelmaat plaats.

Mevrouw Marijke Dillen: Hoe vaak er overleg is, is eigenlijk van ondergeschikt belang. Het belangrijkste is dat in dit dossier vooruitgang wordt geboekt.

Tot slot ben ik blij dat de resultaten van de studie eerstdaags zullen toekomen. Morgen is het 1 april 2009. *(Opmerkingen)*

Ik hoop ook dat het geen aprilvis is. We zullen na het paasreces helaas niet meer de gelegenheid hebben de resultaten van de studie in deze commissie te bespreken. Ik zou de minister dankbaar zijn indien ze de resultaten, zodra deze bekend zijn, aan de leden van deze commissie zou bezorgen.

Minister Veerle Heeren: Daar wil ik me nu toe engageren.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Toen ik deze vraag om uitleg opstelde, was ik me er wel degelijk van bewust dat heel wat zaken die op deze pakketten betrekking hebben, eigenlijk federale bevoegdheden inhouden. Om tot een coherent beleid te kunnen komen, beschikken we in dit federale land over overlegstructuren. De minister heeft daar in haar antwoord trouwens naar verwezen. Er is overleg. We moeten die discussie evenwel in het perspectief van de coherente bevoegdheidspakketten plaatsen. We stellen op dit vlak een probleem vast.

De Vlaamse overheid heeft een sensibiliseringscampagne gevoerd. Dat is prima. We stellen echter vast dat een aantal hefbomen om tot een goede pleegzorg te komen, zich op het niveau van de federale regering bevinden. Hierover kan en moet worden onderhandeld. In dit geval gaat het om overleg met staatssecretaris Wathelet.

Dit punt moet tijdens het overleg zeker aan de orde komen. We kunnen allemaal onze appreciatie uitspreken. De inspanningen van de mensen die voor de opvang instaan, zijn lovenswaardig. We krijgen echter het signaal dat er praktische problemen zijn. Het is onze plicht die problemen aan te pakken. Uit het antwoord van de minister blijkt dat hieraan wordt gewerkt. Ik hoop dat we ook echt resultaten zullen boeken. Dat is uiteindelijk wat telt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de blijvende problematiek van de wachtlijsten in de sector van personen met een handicap

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de voorzitter, het is een goede zaak dat dit onderwerp is losgekoppeld van de voorstelling van de Meerjarenanalyse vorige week. Ik heb deze interpellatie ingediend naar aanleiding van een aantal merkwaardige uitspraken van de minister-president naar aanleiding van de zogenaamde donorconferentie van de vzw Opvang Tekort.

Binnen het beleidsdomein Welzijn is het wegwerken van de wachtlijsten in de sector van personen met een handicap een van de grote beleidsdoelstellingen van het Vlaams regeerakkoord. Het Vlaams regeerakkoord stelt uitdrukkelijk dat de noden via de instellingen en het persoonlijk assistentiebudget (PAB) tegen het einde van de legislatuur zouden zijn gelenigd. Die stelling is trouwens nadrukkelijk overgenomen in de beleidsnota Welzijn 2004-2009. In die beleidsnota staat terecht dat het belangrijk is op elke zorgvraag een passend antwoord te geven, op het juiste niveau en in de juiste verhouding tot de behoeften.

Spijtig genoeg, moeten we vaststellen dat de wachtlijsten in de loop van deze legislatuur niet zijn gekrompen. Ondanks de inspanningen van de Vlaamse Regering, zijn de wachtlijsten nog gegroeid. Ik beklemtoon steeds dat de Vlaamse Regering inspanningen heeft geleverd. Het is zeker niet mijn bedoeling als lid van de oppositie te beweren dat de Vlaamse Regering ter zake niets heeft gedaan. Indien ik het goed heb begrepen, is het budget met 46 percent gestegen. Dat is op zich een behoorlijke inspanning. Het aantal personen met een dringende zorgvraag op de wachtlijsten is blijven stijgen. Het gaat om een stijging met 60 percent, tot meer dan 10.500 personen.

In juni 2006 heeft toenmalig minister-president Leterme beloofd dat er een tweede inhaalplan zou komen, om de doelstellingen van het Vlaamse regeerakkoord daadwerkelijk voor het einde van de legislatuur te realiseren. Tot op heden is er echter nog steeds geen sprake van de realisatie van dit tweede inhaalplan. Integendeel, minister-president Peeters heeft naar aanleiding van de donorconferentie van vzw Opvang Tekort van 12 maart 2009 uitdrukkelijk verklaard dat er voor 2009 geen extra middelen ter beschikking zijn. Het zal u uiteraard niet verbazen dat die mensen erg ontgoocheld waren. Nochtans denk ik dat er niet alleen dringend werk moet worden gemaakt van dat meerjarenperspectief, want dat zullen we over drie weken bekijken, maar zeker ook van een bijkomend inhaalplan met waterdichte garanties qua budgetten en met een duidelijk engagement op lange termijn.

Vzw Opvang Tekort heeft niet stilgezeten. Die middag heeft de organisatie een tijdelijke oplossing aangeboden. Er werd uitgerekend dat met 200 miljoen euro de meest dringende vragen tijdelijk voor drie jaar een oplossing kunnen krijgen, in afwachting van een reguliere plaats en een definitieve oplossing. Mevrouw de minister, het lijkt me dan ook belangrijk en eigenlijk de plicht van uw Vlaamse Regering om vooralsnog inspanningen te doen om de toch zo belangrijke belofte uit het Vlaamse regeerakkoord te verwezenlijken en solidair geld vrij te maken, zodat de gebruikers in afwachting een overbruggingszorg kunnen krijgen. Ik neem aan dat de minister-president u dat voorstel heeft gegeven. Alle fracties waren die ochtend trouwens aanwezig. Ze hebben allemaal dat plan gekregen. Het lijkt me een realistisch en betaalbaar voorstel. Indien die overbruggingszorg wordt gegarandeerd, zullen de wachtlijsten met ongeveer 5000 zorgvragen dalen, zo wordt gesteld. Er werd een gedetailleerde financiële analyse gegeven. Mijnheer de voorzitter, ik ga die niet lezen. Alle fracties hebben daar kennis van kunnen nemen. Uit de analyse blijkt dat, met een eenmalig fonds voor dringende overbruggingszorg ten bedrage van 200 miljoen euro, dit voorstel echt haalbaar is. Er werden zelfs diverse alternatieven gegeven om geld vrij te maken. Dat zou kunnen via het Financieringsfonds voor Schuldafbouw en Eenmalige Investeringsuitgaven (FFEU), via de begrotingsoverschotten 2008 of via het Toekomstfonds.

Ik denk dat we het er allen over eens zijn dat het onaanvaardbaar is dat er vandaag nog zo veel dringende zorgvragen onbeantwoord blijven. Mevrouw de minister, u zult het met me eens zijn dat permanente aandacht voor de zwaksten in onze samenleving bijzonder belangrijk is. Het recht op opvang moeten we hier beklemtonen. Ik durf er dan ook op aan te dringen dat deze Vlaamse Regering vooralsnog inspanningen zou doen om in extremis deze belangrijke doelstelling van het regeerakkoord te realiseren. Mensen met een zorgbehoefte en hun familie leven vandaag immers helaas al veel te lang in onzekerheid. Ik verwijs dan naar de zeer aangrijpende getuigenissen waarvan de diverse fracties hier getuige zijn geweest tijdens die conferentie. Eruit is duidelijk gebleken dat voor velen die al zeer lang hun gehandicapt kind opvangen, de grens echt is bereikt en dat er dringend nood is aan gewaarborgde zorgzekerheid, aan een erkend recht op zorg dat wordt gewaarborgd door de Vlaamse overheid. Het is een overbruggingsoplossing, die in tijd beperkt is. Het gaat over drie jaar, in afwachting van een definitieve opvang, en dat om zorgcontinuïteit te bieden en ook meteen hulp te bieden bij crisissituaties, wanneer het voor ouders werkelijk onmogelijk is geworden.

Mevrouw de minister, vorige week hebben we de Meerjarenanalyse gehad van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH). We zullen

dat over enkele weken bespreken, maar dat lijkt me nog niet voldoende om de wachtlijsten volledig weg te werken. Ik hoop dan ook dat u in extremis toch nog de politieke wil en moed hebt om toch nog de gevraagde kredieten ter beschikking te stellen en de realistische planning op korte termijn uit te werken. Dan gaat het niet alleen over u. Het ligt niet alleen in uw handen, maar in de handen van de hele Vlaamse Regering.

Mevrouw de minister, het definitief wegwerken van de wachtlijsten was een van de grote beloften. Ondanks een aantal initiatieven en ondanks het feit dat er al veel geld is vrijgemaakt, slaagt het huidige beleid er niet in die beleidsdoelstelling te realiseren. Integendeel, het aantal mensen dat wacht op dringende zorg, blijft toenemen. Zult u nog bij hoogdringendheid initiatieven nemen om te waarborgen dat tegen het einde van de legislatuur alle noden vooralsnog effectief beantwoord zijn?

In de zomer van 2006 heeft toenmalig minister-president Leterme uitdrukkelijk beloofd dat er een tweede inhaalplan zou worden gerealiseerd voor het einde van de legislatuur. Dat plan komt er niet. Wat is de oorzaak daarvan? Als zelfs een minister-president zich ter zake engageert, mogen de mensen er immers toch van uitgaan dat die belofte ook daadwerkelijk wordt nageleefd.

Ik heb verwezen naar het overbruggingsvoorstel dat tijdens de donorconferentie werd gedaan. Er werd uitgeroepen dat met 200 miljoen euro de meest dringende vragen voor drie jaar – dus niet definitief, maar tijdelijk – een oplossing kunnen krijgen, in afwachting van een reguliere plaats. Er werd een realistisch en gedetailleerd plan voor een snelle overbrugging voorgesteld, gekoppeld, zoals ik al zei, aan een financiële analyse en alternatieven om de noodzakelijke financiële middelen vrij te maken. Wat is uw standpunt ter zake? Bent u nog bereid dat voorstel van een eenmalig overbruggingsfonds te realiseren?

Om tot een definitieve oplossing te komen, moet worden afgeweken van de klassieke vormen van opvang en moet er meer creativiteit in het beleid komen, om een zo groot mogelijke diversiteit aan dienstverlening te kunnen aanbieden. Daarbij zijn het recht op zorg en de zorgzekerheid cruciaal. Hebt u al initiatieven genomen om meer zorggradatie in te bouwen, waardoor aan de zorgvrager de zekerheid van een gepast zorgaanbod kan worden geboden?

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Mijnheer de voorzitter, in deze interpellatie werd verwezen naar het Vlaamse regeerakkoord. Dat gebeurt wel vaker als het gaat over het beleidsdomein van de personen met een handicap. Op bladzijde 34 van het regeerakkoord lezen we: “We komen de aangegane engagementen na en realiseren de voorziene uitbreiding aan investeringsinspanningen en ondersteuningsmiddelen voor personen met een handicap. Op die manier

zijn tegen het einde van de legislatuur de noden effectief beantwoord, en dit zowel via de instellingen als via het PAB. We onderzoeken de doelmatigheid van het PGB.” Dit verwijst dus zeer duidelijk naar het meerjarenplan 2003-2007. We stellen in het regeerakkoord dat we die aangegane engagementen nakomen en dat we de geplande uitbreidingen verwezenlijken.

Sinds vorige week weten we allen zeer duidelijk dat het meerjarenplan is gerealiseerd. Op sommige vlakken is er zelfs meer dan dat gebeurd. Ondertussen weten we ook allen dat het meerjarenplan was gebaseerd op de noden zoals die toen bekend waren en op de prognoses zoals die toen wetenschappelijk berekend waren. Dat heeft niet geleid tot de verwachte daling. Ook de redenen daarvoor worden uitgebreid opgesomd en toegelicht in de Meerjarenanalyse. Vorige week werden ze ook uitgebreid toegelicht door de mensen van het VAPH.

Ik heb een aantal malen verwezen naar de Meerjarenanalyse, ook omdat ik het toch wel moeilijk vind het onderscheid te maken tussen de analyse, de toelichting tijdens de interpellatie en de hoorzitting van de commissievergadering erop. Ik ben trouwens ook heel erg benieuwd naar de inbreng van de sector wat deze Meerjarenanalyse betreft.

Mevrouw Dillen, de hier aanwezige parlementsleden waren bijna allemaal aanwezig op de donorconferentie van vzw Opvang Tekort. Die vzw is een zeer vurig pleitbezorger voor opvang voor personen met een mentale handicap. Ik heb daar ook zeer veel bewondering voor. Net als iedereen was ik onder de indruk van de getuigenissen die werden afgelegd. Toch lijkt het me erg belangrijk altijd na te gaan welke oplossingen goed ogen op papier. Toen we dat voorstel daar toegelicht kregen, leek het zo eenvoudig en gemakkelijk, maar het is mijn ervaring dat het in de praktijk toch altijd een tikkeltje moeilijker is om een zo groot probleem binnen zo'n korte termijn weg te werken. Ik weet bijna zeker dat ook u ervaringsrijk genoeg bent om dat te beseffen.

Dat betekent niet dat dit niet onze doelstelling moet blijven. Ik denk ook wel dat er ondertussen bij alle partijen een algemene consensus bestaat over de noodzaak van een nieuwe visie en een voortzetting van het beleid. Ik denk echter dat in deze legislatuur de zorg voor personen met een handicap een uitgesproken prioriteit is geweest. Dat blijkt dan ook uit de simpele cijfers van de geïnvesteerde middelen. Ondanks de problemen die er momenteel nog zijn – en we beginnen allemaal in te zien dat die er volgend jaar misschien nog zullen zijn – mogen we toch ook benadrukken welke inspanningen er zijn gebeurd. Ik wil ter zake niet alleen het regeerakkoord juist citeren, maar ook nog eens de aandacht daarop vestigen.

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: Ik dank de leden voor de vragen. Vorige week hebben we inderdaad de toelichting gehad van de Meerjarenanalyse met betrekking tot personen met een handicap. Ik ben blij met de uiteenzetting van mevrouw Jans over datgene waartoe we ons deze legislatuur hadden verbonden. Naar aanleiding van deze interpellatie wil ik toch nog eens even in de kijker plaatsen dat er 128 miljoen euro is geïnvesteerd, dat er sprake is van 16.000 afgesloten en opgeloste zorgvragen, dat er vandaag 4650 extra plaatsen in de zorg in natura en 1600 bijkomende PAB-budgethouders zijn.

Het uitbreidingsbeleid dat op 1 september 2008 van start is gegaan, zal pas in 2009 zijn volle budgettaire gevolgen hebben. Er wordt natuurlijk voortgewerkt aan het toekennen van de investeringssubsidies, in het kader van de zogenaamde VIPA-buffer 2008. De bedoeling is dat een aantal voorzieningen in Vlaanderen dit jaar de mogelijkheid hebben om bijkomende capaciteit te realiseren. Voor heel Vlaanderen gaat het dus om 154 bijkomende residentiële plaatsen: 104 nursingtehuizen, 48 bezigheidshuizen en 2 plaatsen voor kortverblijf. Daarbovenop komen nog 35 bijkomende semiresidentiële plaatsen, namelijk 13 semi-internaten voor niet-schoolgaanden en 22 dagcentrumplaatsen. Dat is wat we deze legislatuur hebben gedaan.

Mevrouw Dillen, ik moet u ontgoochelen: toen ik minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin ben geworden, heb ik jammer genoeg geen spaarpot gevonden met geld dat nog onbenut was. De begroting 2009 is door dit parlement goedgekeurd. Ook al zou ik maar al te graag willen – en wie zou dat nu niet willen – die begroting geeft me geen bijkomend geld om in 2009 nog bijkomende zaken te doen.

Dan was er de vraag naar het tweede inhaalplan. Ik zal hier het debat niet voeren dat de heer Bursens hier vorige week heel uitgebreid heeft gebracht, over de instroom en de uitstroom en de vraag wanneer er een knik zal komen. Het is alleszins zo dat de volgende jaren de vraag naar bijkomende plaatsen alleen maar zal toenemen, en dat de vraag nog altijd veel groter zal zijn dan het aanbod.

We kunnen natuurlijk niet om de realiteit heen. Mijn voorganger heeft heel duidelijk aan het VAPH gevraagd om een omgevingsanalyse te maken, om ook een aantal paradoxen aan het licht te brengen, om daar heel uitvoerig op in te gaan. Ik steun dat volledig. Anders zouden we hier ook niet met de meerjarenanalyse zijn gekomen. Het document is hier vorige week voorgelegd. Ik hoop dat er een meerderheid kan worden gevonden in Vlaanderen en in dit parlement om op de ene of andere wijze iets te verankeren, in de vorm van een aanbeveling. Dat is echter aan het parlement zelf. Het is sowieso een interessant werkstuk, dat een leidraad zal kunnen zijn voor de volgende legislatuur.

Mevrouw Dillen, ik heb de reactie van minister-president Peeters gelezen op zijn Facebook. Ik was niet

aanwezig op de bijeenkomst van de heer Van Gestel. Hij heeft gezegd dat de mogelijkheden moesten worden onderzocht binnen de budgettaire contouren die dan aanwezig zullen zijn. En dat is ook juist. Wij wachten op voorstellen en zullen ook zelf proberen creatief te zijn om nog meer middelen vrij te maken voor de sector, maar de gouden jaren, zoals we ze de voorbije jaren hebben gekend, zijn voorbij.

Wat de inspanningen van deze legislatuur betreft, kunnen we mijns inziens fier zijn op wat we kunnen voorleggen. Ik hoop dat er ook in de volgende legislatuur een draagvlak zal zijn om binnen de budgettaire contouren, die zeer krap zullen zijn, opnieuw keuzes te maken voor personen met een handicap, maar ook keuzes voor alle mensen binnen dit departement: ouderen, jongeren enzovoort. Dat moet een hoofditem kunnen zijn.

De heer Van Gestel had op zijn donorconferentie de oplossing gevonden door te zeggen dat met 200 miljoen euro eenmalige middelen alle mensen met een dringende zorgvraag een antwoord kunnen krijgen. Spijtig genoeg moet ik dat tegenspreken, want je kunt dat niet doen met eenmalige middelen. Dat kan alleen met recurrente middelen. Een eenmalige injectie van 200 miljoen euro helpt ons niet vooruit: als je een voorziening creëert voor een persoon in het ene jaar, en je hebt in het volgende jaar de middelen niet meer om die plaats te financieren, dan is dat een stap achteruit.

Bovendien heb ik die 200 miljoen euro vandaag niet. Ik kan ze ook niet uit mijn hoed toveren. Bij het begin van de legislatuur zijn er keuzes gemaakt. Er is toen onder meer de keuze gemaakt om het meerjarenplan uit te voeren binnen de budgettaire contouren van toen. Ik wil dan ook geen valse verwachtingen creëren door te zeggen dat wij voor die 200 miljoen euro gaan zorgen, terwijl ik, als puntje bij paaltje komt, moet erkennen dat die middelen er niet zijn. Dat geld is er vandaag niet, maar ik ben er wel van overtuigd dat de meerjarenanalyse een heel goede aanzet kan zijn tot debat en in een volgende legislatuur een draagvlak kan vormen om een bewuste keuze voor zorg te kunnen maken.

In de analyse is naast de behoefte aan uitbreidingsplaatsen ook de bewuste keuze die je moet maken voor de toekomst aan bod gekomen. Ik denk persoonlijk dat het realiseren van de integrale toepassing van zorggradatie cruciaal is. Het is weliswaar een ander debat, maar ook in het verhaal rond de centra voor algemeen welzijnswerk had je een aantal scheeftrekkingen. Er waren nogal wat centra die veel meer middelen kregen ten opzichte van andere, die ondervertegenwoordigd waren. We hebben dat gelijk proberen te trekken. De uitdaging voor de toekomst zal zijn om aan die voorzieningen die meer middelen hebben dan andere voorzieningen, die vandaag in zeer moeilijke omstandigheden moeten werken, de terechte vraag te stellen om

ook personen met een zwaardere handicap op te nemen, in functie van de zorggradatie.

Er moet geen sprake zijn van afbouw, maar een gelijk-schakeling voor de hele sector, waarbij zorggradatie een element kan zijn, zal de volgende jaren in ieder geval aan de orde zijn.

De voorzitter: Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw de minister, uw antwoord ontgoocht mij, al stelt u wel terecht dat u geen valse verwachtingen mag creëren.

Mevrouw Jans was zo pedant om er de tekst van het regeerakkoord bij te nemen. Ik ken die ondertussen van buiten. Ik ben er geregeld op tussengekomen. Ik wil u erop wijzen, mevrouw Jans, en u was daar als medewerkster van uw fractie getuige van, dat in een vorige legislatuur uw collega Sonja Becq bijna maandelijks de toenmalige ministers – eerst mevrouw Vogels, dan mevrouw Byttebier – heeft aangevallen naar aanleiding van de meerjarenanalyse in 2003, op basis waarvan dit Vlaamse regeerakkoord een aantal beloftes heeft gedaan. Mevrouw Becq heeft die analyse voortdurend aangevallen als onvoldoende. Uw partij wist dus heel goed dat de tekorten veel groter waren.

De heer Luc Martens: Collega's, ik val even uit mijn rol als voorzitter om een persoonlijke bedenking te maken. Enige ergernis welt in mij op, wanneer ik zie hoe hier de voorbije jaren de term 'wachlijsten' is gehanteerd. Dat gegeven wordt benaderd alsof het een soort lijst is waarop mensen zich klaar en eenduidig inschrijven en die alleen maar moet worden ingehaald, een soort gesloten categorie van mensen die zich hebben ingeschreven. Het beleid zou dan gewoon die categorie moeten leegmaken.

Wie vorige week met veel aandacht de analyse heeft beluisterd, heeft gemerkt dat het veel complexer is en dat hier dynamieken spelen die u niet toelaten om het woord 'wachlijst' op zo'n statische manier te benaderen. Het is gemakkelijk om dat tegenover het brede publiek te doen, maar ik vind het bijzonder demagogisch om dat te doen. Ik vind het intellectueel niet correct om het begrip op die manier te benaderen.

Mevrouw Marijke Dillen: Mijnheer de voorzitter, als u mij demagogie durft te verwijten, wil ik u verwijzen naar uw eigen fractie in de vorige legislatuur, en met name naar mevrouw Becq, die dit dossier op deze manier benaderd heeft. En terecht overigens. Wij hebben haar daarin ook altijd gesteund. Mevrouw Becq wist zeer goed dat die meerjarenanalyse ontoereikend was. En toch werd die belofte gedaan.

In 2006, toen de legislatuur toch al twee jaar bezig was, werd door de minister-president uitdrukkelijk een tweede

inhaalplan beloofd. Dat was op dat ogenblik het uitdrukkelijke engagement van Yves Leterme.

De heer Luc Martens: Het zou kunnen dat de betrokkenen toen de draagwijdte van hun woorden niet zagen.

Mevrouw Marijke Dillen: Van een minister-president mag toch verwacht worden dat hij de draagwijdte van zijn woorden kent.

De heer Luc Martens: Het verhaal dat het VAPH vorige week naar voren heeft gebracht, maakt nu pas duidelijk hoe complex en multiaspectueel heel die problematiek wel is. Mochten mensen, ook uit mijn eigen politieke familie, in gesloten categorieën hebben gedacht, dan hebben zij zich vergist. Voormalig minister van Welzijn Vanackere heeft daar overigens zelf al op gewezen.

Ik voel ook geen behoefte om mevrouw Becq te gaan ondervragen. Wat mij interesseert, is wat deze regering eraan heeft gedaan. Het resultaat hebben we vorige week gehoord, en ik denk niet dat men daar beschaamd over moet zijn.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik moet mevrouw Becq niet ondervragen, mijnheer de voorzitter, dat is niet mijn taak. Ik stel alleen vast dat uw partij zeer goed op de hoogte was van de problematiek.

In dit dossier ben ik de laatste om te zeggen dat het een kwestie is van loutere cijfers. Ik weet ook dat dit een bijzonder ingewikkeld dossier is. Maar als in 2006 de toenmalige minister-president het tweede inhaalplan belooft, mag u het mij niet kwalijk nemen dat ik hier stel dat er verwachtingen zijn gecreëerd bij de sector. *(Opmerkingen van mevrouw Vera Jans)*

Ik kan veel meer respect opbrengen voor de heer Vanackere, die ten minste de moed van zijn overtuiging had om in een interview toe te geven dat jullie daar absoluut fout in waren. Zeg dat dan ook tegen de sector en doe niet telkens alsof u gedaan hebt wat er beloofd is. Het siert een mens dat hij kan toegeven dat hij fout is. Men zou dat in de politiek beter wat meer doen.

Mevrouw de minister, wanneer zal de regering eens de moed aan de dag leggen om de begroting in haar totaliteit te bekijken, in plaats van ze op te splitsen in hokjes? Ik erken dat het de verdienste is van u en uw voorgangers om het budget voor Welzijn te verhogen. Mocht men de begroting in haar totaliteit bekijken, zou men kunnen nagaan waar er overschotten zijn. In een aantal departementen wordt er immers nog altijd met geld gemorst en wordt er geld besteed aan een aantal projecten waar je je ernstige vragen bij kunt stellen. Als men dan dat geld prioritair zou durven te besteden aan projecten met menselijke noden – en dit dossier is er zo een – dan zouden we al een hele stap verder staan.

Als besluit van deze tussenkomst kondig ik een motie aan, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: De heer Dehaene heeft het woord.

De heer Tom Dehaene: Mevrouw Dillen, ik loop weliswaar het risico in een verkiezingsdebat te belanden maar wil u erop wijzen dat de uitspraken waarnaar u verwijst, er gekomen zijn naar aanleiding van de verkiezingen van 2004, omdat er een meerjarenplan was ingediend waarvan de indieners beweerden dat, als het zou worden uitgevoerd, de wachtlijsten zouden worden weggevoerd. Dat meerjarenplan is uitgevoerd. Meer nog, we hebben meer gedaan.

In 2006 wisten we al dat het niet voldoende zou zijn. In een ander dossier heeft uw fractievoorzitter opgemerkt: “Het vorige plan is nog niet uitgevoerd, en u bent daar al met een nieuw.” Als we met Vlaanderen in Actie naar voren komen, stelt men dat het Pact van Vilvoorde nog niet is uitgevoerd. In dit dossier zegt u nu dat we in 2006 al wisten dat het onvoldoende zou zijn, en dat we dus een nieuw plan hadden moeten maken. We hebben er bij het begin van de legislatuur echter voor gekozen om het meerjarenplan uit te voeren, toen nog in de veronderstelling dat de wachtlijst grotendeels zou worden weggevoerd. We hebben daarvoor de middelen vrijgemaakt in de onderhandelingen.

U mag gerust de vergelijking maken met alle voorgaande Vlaamse Regeringen, mevrouw Dillen. De inspanningen die in deze legislatuur gebeurd zijn voor het creëren van extra plaatsen in de gehandicaptensector, zijn fenomenaal, zeker als je ze vergelijkt met de vrijgekomen beleidsruimte.

Wij hebben het plan uitgevoerd en hebben aangekondigd dat er een nieuw plan zou komen. Dat plan ligt er nu. Het is nu aan dit parlement en aan de volgende regering om te beslissen wat we met dat meerjarenplan doen. Ik treed de minister in elk geval bij wanneer ze zegt dat we voorzichtig moeten zijn met het creëren van verwachtingen, omdat alle tekenen erop wijzen dat de vrije beleidsruimte in de volgende legislatuur zeer beperkt zal zijn.

U verwijst tot slot nog naar andere beleidsdomeinen. Ik kan u alleen zeggen dat in de beleidsdomeinen waar minister Heeren verantwoordelijk voor is, zij alle verantwoordelijkheid heeft opgenomen en al het mogelijke heeft gedaan om genoeg middelen naar Welzijn, en meer in het bijzonder de gehandicaptensector, te krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Roex heeft het woord.

Mevrouw Elke Roex: Ik treed mevrouw Dillen bij, in die zin dat we net als de heer Vanackere inderdaad de intellectuele eerlijkheid moeten hebben om te zeggen dat de CD&V – maar dat geldt ook voor andere partijen –

beweerd heeft de ideale oplossing te hebben voor de wachtlijsten. Ik heb er even het CD&V-verkiezingsprogramma van 2004 bij genomen, en dat bevatte wel degelijk een hoofdstuk met als titel ‘Personen met een handicap en chronisch zieken: aangepaste zorg zonder wachtlijsten’.

Men heeft de mensen willen doen geloven dat er bij machtsdeelname niet langer wachtlijsten zouden zijn, maar de wachtlijsten werden tijdens deze legislatuur niet opgelost. Ik geef toe dat er belangrijke inspanningen werden geleverd, maar die doelstelling hebben we niet bereikt. We moeten kunnen en durven toegeven dat we zijn tekortgeschoten. We mogen vandaag niet doen alsof er geen wachtlijsten meer zijn – en ik beweer niet dat iemand dat doet. Ik herhaal wat ik heb gezegd tijdens de begrotingsbesprekingen: dat de vorige minister die intellectuele eerlijkheid had, maar dat hij tegelijkertijd in zijn beleidsbrief en bij de uitleg van zijn begroting wel een beetje heeft gegoocheld met cijfers om toch een positief beeld te kunnen ophangen. Er is een positief beeld, er zijn inspanningen gebeurd, maar de inspanningen zijn niet voldoende. Laten we dat met zijn allen toegeven. We mogen geen schroom hebben om dat toe te geven. We moeten verder en daarom zijn we blij dat er een nieuw plan is, maar we moeten tot in de details bekijken of dit plan voor een oplossing kan zorgen – ik meen dat we dat we in de hoorzitting met de sector zullen doen.

Minister Veerle Heeren: Voor alle duidelijkheid: de wachtlijst van 2004 is wel opgelost. Er zijn zelfs al wachtenden van wie de zorgvraag nog niet gekend was in 2004, waarvan het probleem al is opgelost, wachtenden van 2005, 2006, 2007 en 2008. Ik stel me trouwens de vraag of die wachtlijst ooit opgelost zal worden. Ik denk nu even terug aan het debat van vorige week met de heer Bursens. Hij zei dat de instroom ontzettend groot is en zal blijven aangroeien tot op het moment dat we de knik krijgen en de uitstroom begint. Tot op dat ogenblik zal de wachtlijst blijven stijgen.

Wil dat zeggen dat we niets moeten doen? Neen, we moeten blijven investeren. Zullen we morgen 600 miljoen euro vinden in één begroting? Eerlijk gezegd, ik weet niet waar we dat bedrag zullen vinden, maar ik nodig iedereen uit om creatief te zoeken om 600 miljoen euro te vinden op basis van die meerjarenanalyse. Bovendien gebiedt de eerlijkheid me om te zeggen dat in de meerjarenanalyse die ingediend is, de maximumformule zegt dat we 600 miljoen euro nodig hebben om de wachtlijst 2010-2014 op te lossen. Is de wachtlijst daarmee dan opgelost? Neen, de zorgvragen zullen nog blijven toenemen gedurende nog eens vijf à zes jaar.

Ik begin me stilaan vragen te stellen bij de definitie van ‘wachtlijst’. We moeten alles in de juiste context plaatsen. De uitdaging die er was in 2004, is ingevuld in

2009, maar het probleem is niet opgelost. Zullen we 600 miljoen euro vinden om dat probleem in een volgende legislatuur op te lossen? Niemand zal dat bedrag vinden. En dat wil zeggen dat we creatiever zullen moeten zijn.

De heer Luc Martens: We kunnen misschien ook leren leven met problemen en niet denken dat de overheid altijd alles moet oplossen.

Mevrouw Marijke Dillen: Dat is toch wel heel gemakkelijk gezegd: “leren leven met problemen”. Mijnheer Martens, het gaat hier niet om futiliteiten. Het gaat over mensen, en er waren er hier verschillende aanwezig die ten einde raad zijn na 25 of 30 jaar. Het gaat om mensen die vertellen dat ze het nu wel nog aankunnen, maar die erop wijzen dat ze ook ouder worden.

De heer Luc Martens: U scheert alles over één kam.

Mevrouw Marijke Dillen: Dat is niet waar.

De heer Luc Martens: Dat is wel waar. U doet alsof elk probleem gelijk is, alsof elk probleem identiek is.

Mevrouw Marijke Dillen: Er is een groot verschil tussen dit probleem en een aantal andere problemen die van ondergeschikte orde zijn.

De heer Luc Martens: Ook in deze sector?

Mevrouw Marijke Dillen: Ook in deze sector zijn er ondergeschikte problemen. Dit probleem is echter absoluut geen ondergeschikt probleem.

Mevrouw Vera Jans: Ik vind dit natuurlijk heel moeilijk: iedereen kent de getuigenissen, iedereen gaat naar de vergaderingen, iedereen doet werkbezoeken en iedereen kent de sector. Maar, op een gegeven moment voeren we hier in de commissie een politiek debat en er wordt gegooid met de term ‘intellectuele eerlijkheid’. Ik vind het een heel moeilijk debat worden.

Er wordt gesproken over de wachtlijsten en ik denk dat de heer Martens bedoelt dat we nu weten dat er altijd een wachtlijst zal blijven bestaan. Als de wachtlijst het criterium is voor goed beleid, voor dingen goed doen, dan zullen we nooit dingen goed doen, want er zal altijd een wachtlijst zijn. We moeten ook kijken naar andere criteria – hoeveel investeren we, hoeveel vragen werken we weg, welke dringende zorgvragen lossen we op – want dan zijn we aan het debatteren op een niveau dat het parlement waardig is.

Mevrouw Marijke Dillen: Ik heb van u geen lessen te krijgen. Kijkt u eerst even naar de betogen uit de vorige legislatuur.

De voorzitter: Mevrouw Dillen, ik weet dat u last hebt met tegenspraak, maar mevrouw Jans heeft het woord.

Mevrouw Vera Jans: Mevrouw Dillen, wanneer we naar plaatsen gaan waar we kennis kunnen nemen van de problematiek die heerst in de sector, dan is dat niet met de bedoeling om die hier op een foute manier te gebruiken, maar dan moet ze een stimulans zijn om het beleid dat gevoerd is, verder te zetten. Ook u moet erkennen dat als we de gedane inspanningen kunnen voortzetten, we al sterk bezig zijn, want we moeten dit tempo blijven houden. We hebben 16.000 zorgvragen opgelost. We moeten die lijn kunnen doortrekken. De wachtlijst zal niet weg zijn de eerste tien jaar, maar laten we het debat voeren aan de hand van criteria die aantonen wat goed beleid is en laten we niet alleen kijken naar het cijfer dat onderaan rechts bij ‘totaal’ staat, want dat geeft niet aan of er al dan niet een goed beleid werd gevoerd. Ik hoop dat u dat ook erkent.

Mevrouw Marijke Dillen: Mevrouw Jans, dit is hier een parlement en hier worden de politieke debatten gevoerd. Dat kunt u mij absoluut niet kwalijk nemen. U moet me niet beschuldigen van demagogie, want dan wil ik wel eens een voorlezing houden van wat hier in deze commissie de vorige legislatuur, vijf jaar lang, werd gezegd – en wellicht kent u, als voormalig medewerker, die betogen goed genoeg. En dan durf ik toch te zeggen dat wat mijn fractie hier deze jaren, vijf jaar lang, heeft gezegd – en we hebben altijd heel constructief meegewerkt – klein bier was in vergelijking met wat mevrouw Vogels en mevrouw Byttebier toen week in, week uit naar hun hoofd geslingerd kregen. Van demagogie moet u mij niet beschuldigen.

De voorzitter: Door mevrouw Dillen werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Greet Van Linter tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het stimuleren van verpleegkundigen, werkzaam bij Kind en Gezin, om in grote steden aan de slag te blijven

De voorzitter: Mevrouw Van Linter heeft het woord.

Mevrouw Greet Van Linter: Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, mij bereiken vanuit Kind en Gezin steeds meer berichten over de onveiligheid waarmee verpleegkundigen geconfronteerd worden. Het gaat vooral om Brussel, maar ik ga van de veronderstelling uit dat dezelfde problemen in alle grote steden opduiken.

Regelmatig worden verpleegkundigen geconfronteerd met agressie bij het uitvoeren van hun taken in de consultatiebureaus. Het gaat om fysiek en verbaal geweld, bedreigingen, schade die toegebracht wordt aan de infrastructuur, overvallen enzovoort. U moet weten dat daar altijd medicatie aanwezig is en het zou niet de eerste keer zijn dat een consultatiebureau wordt overvallen. Deze incidenten leiden niet altijd tot klachten bij de politie, meestal blijft het bij een melding van de feiten bij de overste, maar ze komen steeds meer en vaker voor in de consultatiebureaus.

Een bijkomend probleem ontstaat wanneer de verpleegkundigen zich op straat begeven om huisbezoeken of bezoeken aan bed in de ziekenhuizen af te leggen. U begrijpt dat dat niet evident is. In het centrum van Brussel, en wellicht ook in andere steden, heeft men het probleem van de mobiliteit en het parkeerprobleem, waardoor de verpleegkundige beter bus, metro of tram neemt in plaats van de eigen wagen. Natuurlijk hebben zij voor die consultaties materiaal bij zich, duur materiaal. Ze hebben meestal een persoonlijke gsm, maar ook een gsm van Kind en Gezin, ze hebben een weegschaal mee, apparaten om gehoortesten af te nemen, een laptop enzovoort. Ze zijn dus kwetsbaar wanneer ze zich op het openbaar vervoer en op straat begeven. Op dit moment is er een nieuw computerprogramma in gebruik genomen, waardoor de verpleegkundigen verplicht zijn om altijd een laptop mee te nemen. Alles wat gebeurt, alle verslagen en dergelijke, moeten ter plaatse en via de laptop en het internet worden doorgegeven.

De verpleegkundigen kunnen niet anders dan zich met al dat materiaal op straat begeven en het zou niet de eerste keer zijn dat ze het slachtoffer worden van een overval. Los van de vraag of ze al dan niet effectief slachtoffer zijn, blijft er altijd een gevoel van onveiligheid of van angst om zich met dergelijk materiaal op straat te begeven. Dit is een toch wel heel belastende factor voor het personeel en die leidt vaak tot de aanvraag tot overplaatsing naar kalmere regio's of plattelandsregio's.

Het nemen van maatregelen om dit beroep aantrekkelijker te maken, is volgens mij niet overbodig, maar zou integendeel stimulerend kunnen werken. Mevrouw Grouwels, collegelid, kondigt een aantal maatregelen aan om artsen en verpleegkundigen aan te trekken naar Brussel. Ze werkt aan een Brusselpremie, maar die is nog niet voor morgen of voor de eerstvolgende jaren. De politie werkt met een grootstedenpremie en minister Vandenbroucke nam maatregelen om het werken in de hoofdstad te bevorderen door een premie voor wie na een aantal jaren nog steeds in de hoofdstad werkt. Het departement Welzijn zou eventueel ook zo'n maatregel kunnen nemen voor de grote steden.

Mevrouw de minister, hebt u zicht op de omvang van het probleem? In welke mate leiden de klachten effectief

tot een melding bij de politie? Welke initiatieven nam u reeds om de zaak in kaart te brengen? Hebt u hierover al cijfermateriaal verzameld? Welke maatregelen wilt u nemen om deze gevallen van agressie te vermijden en om de veiligheid te garanderen? Overweegt u maatregelen, analoog aan die bij de politie en in het onderwijs?

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: Mevrouw Van Linter, om zicht te krijgen op de omvang van het probleem, is het van belang dat Kind en Gezin een meldingsprocedure heeft uitgewerkt. U hebt gelijk dat de meldingen beperkt zijn, maar dat wil natuurlijk niet zeggen dat er niet meer incidenten waren. Tussen 2004 en 2008 waren er amper negen meldingen: twee laptopdiefstallen, verbale agressie, lastiggevallen worden, fietsdiefstal, kras op een wagen, bedreiging op de trein, poging tot brandstichting en lastiggevallen worden. Sowieso, ook al zijn het er maar negen, deel ik uw mening dat elke melding aanleiding moet geven tot reflectie over de vraag hoe we de veiligheid kunnen verhogen. De meldingen gebeuren ofwel via het invulformulier, ofwel via het signaleren op de dienst zelf. De veiligheid van de werknemers, van de ouders en zeker ook van de kinderen, is voor ons essentieel.

Het verminderen van het risico moet daarbij centraal kunnen staan. Ik ben me ervan bewust dat we die niet bereiken door het geven van een premie. We moeten het risico kunnen aanpakken. Om het risico te verminderen, hebben we niet stilgezeten. We hebben een aantal maatregelen genomen. Ik som ze even voor u op.

Er werden draagtassen aangekocht die niet herkenbaar zijn als computertassen. Ze zijn goed afsluitbaar en hebben een speciaal compartiment voor het bewaren van waardevolle voorwerpen om gauwdieven niet de kans te geven om die zaken op een onbewaakt moment te ontvreemden.

Bezoeken aan gezinnen waarbij men op voorhand het risico op agressie hoger inschat, kunnen samen met een collega uitgevoerd worden. Na een avondconsultatie is het gebruikelijk dat de regioteamleden samen met de arts het gebouw verlaten om zo de mogelijke agressie ten aanzien van individuen te verminderen.

Er wordt door Kind en Gezin voorzien in een psychologische opvang voor personeelsleden die een traumatische ervaring hebben meegemaakt. Dat gebeurt zowel door een externe dienst waar men een beroep op kan doen, als door de interne dienst.

De teamverantwoordelijken hebben een opleiding traumabegeleiding gevolgd, die ontzettend positief werd onthaald. De rechtstreeks leidinggevendenden zijn dus opgeleid om hun regioteamleden te begeleiden indien ze een

incident hebben meegemaakt. De regioteamleden kunnen ook een weerbaarheidstraining volgen als vorming.

En er gaat ook heel veel aandacht naar de teams met betrekking tot de verwerking van incidenten en indien nodig kan daarbij ook een beroep worden gedaan op externe begeleiding.

– *Mevrouw Marijke Dillen treedt als waarnemend voorzitter op.*

Ik wil er ook nog op wijzen dat het aanbod voor een mogelijke tewerkstelling als verpleegkundige misschien wel beperkter is in een grootstad, maar dat het contingent van verpleegkundigen wel volledig is ingevuld. Het verloop is er wel iets groter, maar tekorten zijn er op dit ogenblik niet.

Qua stimuleren heeft Kind en Gezin ervoor geopteerd om meer dan elders statutaire benoemingen te organiseren in de grootsteden. Een algemene regel is daarbij, sedert juli van vorig jaar, dat negen relevante arbeidsjaren in de privésector mogen worden meegeteld voor de anciënniteitsbepaling – dat is toch niet onbelangrijk. Deze regel geldt niet exclusief voor de grootsteden, maar is wel een belangrijk element om gericht mensen te rekruteren met ervaring en om hen in bepaalde wijken in te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Van Linter heeft het woord.

Mevrouw Greet Van Linter: Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord, maar ik heb toch nog opmerkingen. Ik kan mij er niet volledig mee verzoenen. U geeft enkele maatregelen die genomen zijn om het risico te beperken. Dat zijn goede maatregelen. Daar kan ik niets tegen inbrengen. Via de maatregelen voor de begeleiding na een trauma geeft men al toe dat er trauma's kunnen zijn.

Ik vind dat het probleem nader moet worden bekeken. Er is effectief een verschil of men regioverpleegkundige is in Brussel in de vijfhoek of in een kleine gemeente. Die angst blijft bestaan bij de verpleegkundigen en ook het specifieke aan de grootstedelijke problematiek. In het onderwijs geeft men dat ook toe: het is veel moeilijker of een veel grotere uitdaging om in een multiculturele context te werken met alle problemen van dien dan te werken op het platteland. Nog los van de onveiligheid is het meer belastend om in een grootstad te werken.

Mevrouw de minister, u zou daar een verschil in mogen maken. Collegelid Grouwels geeft een aanzet. Ook wat betreft het medisch personeel worden dingen gedaan, bijvoorbeeld voor de huisartsen in Brussel. U zou daaraan toch wat meer aandacht mogen besteden en meer maatregelen mogen nemen om deze problematiek aan te pakken.

Minister Veerle Heeren: Mevrouw Van Linter, ik ben verrast. Het gaat over negen meldingen in vier jaar tijd.

Ik wil dat aantal relativeren in de zin dat niet iedereen dat meldt. Maar in godsnaam, het gaat over negen meldingen. We zetten daar een hele resem maatregelen tegenover om tegemoet te komen en te begeleiden. Wij nemen initiatieven. Je kunt die altijd versterken en bijsturen. Maar wij steken in Vlaanderen onze kop niet in het zand, integendeel.

Mevrouw Greet Van Linter: Die negen meldingen zijn niet overdreven, maar het zijn er negen te veel. Het gaat niet enkel om de moeilijkheid in het beroep wat betreft de onveiligheid en de praktische problemen, maar ook om de problemen van de grootstedelijke problematiek. Die zijn toch ook niet te onderschatten.

Minister Veerle Heeren: Ik heb het toch benadrukt. Wij nemen de nodige maatregelen, maar enige nuance is op zijn plaats: het gaat over negen meldingen in vier jaar. Wil dat zeggen dat we niets hoeven te doen? Nee, we hebben heel wat initiatieven genomen. U vindt alleen dat het onvoldoende is en dat er nog veel meer moet worden gedaan, waarvan akte.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Piet De Bruyn tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over virtuele prostitutie

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, deze vraag is een opvolging naar aanleiding van het verschijnen van het rapport 'Op het scherp van het net', uitgevoerd in opdracht van Child Focus. Het kwam in deze commissie al eerder aan bod een paar weken na het verschijnen. Het leek me toen immers al aangewezen dat vanuit het beleid adequaat zou worden gereageerd op het signaleren van deze relatief nieuwe vorm van prostitutie, waarbij minderjarigen in ruil voor een materiële of financiële vergoedingen bepaalde seksuele handelingen stellen. De onderzoekers wezen in de studie terecht op de mogelijk zeer nadelige fysieke en psychische gevolgen en deden een aantal aanbevelingen.

Uit het antwoord van uw voorganger de heer Vanackere bleek dat hij toen veeleer sceptisch was. Zo stelde hij dat het allerm minst duidelijk was – en ik citeer – “of het gaat over een wijdverbreid fenomeen of veeleer over een indianenverhaal”. Ondanks deze scepsis zei de minister dat hij zijn administratie de kans wilde geven en zou vragen om het rapport grondig te analyseren en te beoordelen. Hij stelde ook dat, zelfs als er zich maar

één geval van virtuele prostitutie zou voordoen, het de moeite waard was om na te gaan wat er beleidsmatig ondernomen zou kunnen worden.

Tijdens mijn vraag om uitleg over het ontbreken van een degelijk prostitutie- en welzijnsbeleid in Brussel, verwees u als kersvers minister zelf naar het vermelde rapport van Child Focus. U stelde dat u aan de administratie gevraagd had om de aanbevelingen uit het onderzoek verder te bekijken. U verwees een tweede keer spontaan naar het rapport tijdens de plenaire vergadering van 11 februari 2009 toen we het hadden over cyberpesten.

Op een relatief korte periode hebt u zelf twee keer verwezen naar het rapport. U maakte ook melding van een goed gesprek dat u in de marge had gehad met enkele medewerkers van Child Focus. Daarom leek het me interessant om nu even opnieuw te peilen hoe het zit met dat rapport.

Hebt u van uw administratie ondertussen de bevindingen bij het rapport gekregen? Hoe luiden die? En indien u die nog niet hebt, wat is daarvan de reden?

Omdat uw voorganger toch enige scepsis aan de dag legde, vraag ik u heel concreet: bent u van mening dat wat het rapport omschrijft als 'virtuele prostitutie' ook effectief in Vlaanderen voorkomt?

Acht u het aangewezen om preventieve acties te ondernemen betreffende virtuele prostitutie? Welke zouden dat dan kunnen of moeten zijn? Indien u het na de bestudering van de adviezen van uw administratie niet wenselijk acht, had ik daarvoor ook graag een motivatie.

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: Ik heb inderdaad enkele keren naar dat rapport verwezen. We hebben ook niet stilgezeten, mijnheer De Bruyn. Ik heb intussen vanuit de administratie de bevindingen gekregen. Men is op dit ogenblik in dialoog met de onderzoekers van Child Focus, samen met enkele jeugdhulpactoren die bij de problematiek rond virtuele prostitutie betrokken zijn. Ik ben ervan overtuigd dat sommigen onder u die verenigingen kennen, onder andere het Boysproject van caw De Terp, het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk en het project 'Online hulpverlening' van Vlastrov en Sensoa.

Tijdens de screening van het rapport werd vooral duidelijk dat het onderzoek van Child Focus het maatschappelijke debat wil voeden rond het fenomeen van seksueel grensoverschrijdend gedrag bij jongeren van 13 tot 16 jaar. Dit verklaart de verschillende elementen die in het onderzoek terug te vinden zijn, zoals de moeilijkheid voor een juiste inschatting van de omvang van de problematiek en het veilig internetgebruik in het algemeen. De belangrijkste bevinding is dan ook dat we het rapport van Child Focus vanuit het beleid bekijken als een

'signaaldossier' veeleer dan als een wetenschappelijk onderzoek.

Ben ik van oordeel dat virtuele prostitutie ook in Vlaanderen voorkomt? Met betrekking tot de omvang van het fenomeen stel ik vast dat de onderzoekers van Child Focus zelf aangeven dat er heel weinig cijfergegevens terug te vinden zijn. Toch gaan ze ervan uit dat het om een ernstig probleem gaat. Dat is een beetje een contradictie. Ook bij de jeugdhulpactoren lopen de meningen uiteen over de omvang van de problematiek. Dat bevestigt voor mij dat het zeer moeilijk is om het in kaart te brengen. De problematiek wordt vandaag nog niet geregistreerd, niet door het parket, niet door de politie en ook niet door onze eigen hulpverleners.

Voor Vlaanderen is in dit verband de recente literatuurstudie van Sensoa van februari 2009 in het kader van het Europese project 'Safer Internet' relevant. Volgens dat onderzoek zijn er enkele merkwaardige vaststellingen: één op de tien tien- tot veertienjarigen heeft negatieve ervaringen met een webcam, 16 percent heeft al eens ongepaste intieme vragen gekregen en één op de vijf heeft al eens een slechte ontmoeting gehad op het internet. De jongeren die aangeven dat ze de confrontatie met seksueel getinte vragen, verzoeken en beelden niet leuk vinden, vinden over het algemeen toch niet dat ze iets vervelends hebben meegemaakt. Ze relativiseren hun ervaringen, en het is niet omdat iets als vervelend ervaren wordt, dat het ook traumatisch is. Zij weten heel vaak hoe ze op een gezonde manier met het ongewenste seksuele gedrag moeten omgaan. De overgrote meerderheid van de Belgische jongeren is zich bewust van de seksuele gevaren in verband met het internet.

Tot slot vraagt u of het relevant is om preventieve acties te ondernemen. Ik stel vast dat er op dit ogenblik al heel wat initiatieven zijn, zowel onderzoeken als preventiestrategieën, in verband met jongeren en veilig internet. Ik som ze even voor u op. www.clicksafe.be is een informatieve website over veilig internet voor kinderen, jongeren, ouders en leerkrachten. Er is een lespakket ontwikkeld door Sensoa voor leerkrachten van het secundair onderwijs om met jongeren te werken rond de thema's seksualiteit, relatievorming en nieuwe media. Er is het overzicht van onderzoeksgegevens over jongeren, seksualiteit en internet, dat zit vervat in de literatuurstudie van Sensoa van februari 2009. U vindt dat terug onder de rubriek 'Feiten en cijfers'. Er is de website www.veiligonline.be van de Gezinsbond, een site die jonge mensen en hun ouders helpt om op een veilige manier met internet om te gaan.

Wetende dat dat er is, hebben we de voorbije weken niet de beslissing genomen om nog met iets nieuws te starten. Het is wel belangrijk om in de overweging mee te nemen om in de toekomst eventueel een gericht preventief initiatief te nemen. De link tussen de thema's

jongeren, veilig internet en seksueel grensoverschrijdend gedrag vind je nergens terug op die websites. Ik kan me inbeelden dat het de volgende jaren zinvol zou kunnen zijn om een invulling te geven aan die leemte. We spreken over de doelgroep van dertien- tot achttienjarigen. Gezien het belang dat alle betrokkenen hechten aan het werken aan preventiestrategieën die gericht zijn op die doelgroep, lijkt het me zinvol om nieuwe acties te ondernemen. Maar mijn tijd is te kort om dat nu op enkele maanden in de steigers te zetten.

In februari 2009 heb ik wel een brief geschreven aan mijn collega's van Onderwijs en Jeugd om te horen welke initiatieven zij nemen of genomen hebben voor de bewustmaking van online seksueel grensoverschrijdend gedrag bij jongeren en de hele problematiek van cyberpesten. Afhankelijk van de informatie die hun antwoorden oplevert, laat dit toe om in het beleid voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin alsnog een actie te initiëren. Ik ontving tot dusver enkel het antwoord van minister Vandenbroucke. Ik ben nog in blijde verwachting van het antwoord van minister Anciaux.

De heer Piet De Bruyn: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben tevreden dat u aangeeft dat u het rapport ernstig wilt nemen, mevrouw de minister, zij het dan als een signaaldossier en niet meteen als de ultieme wetenschappelijke studie die onomstotelijk een aantal dingen blootlegt. Dat is ook niet de opdracht of zeker niet de bedoeling van de studie.

Vertrekkende vanuit de signaalfunctie van het onderzoek somt u enkele maatregelen op die al worden genomen met betrekking tot seksueel grensoverschrijdend gedrag, het internet, nieuwe mediavormen enzovoort. Dat vind ik uiteraard een positieve zaak. U doet dat in verder overleg met de onderzoekers, die een eerste bron van informatie blijven. Dat kan ik enkel toejuichen.

De meeste van de initiatieven in de opsomming die u geeft, zijn bekend. Enkele zijn nieuw voor mij. Ik zal zeker de moeite nemen om daar eens wat meer in detail op in te gaan.

Nog één concrete vraag: er is verwezen naar het onderwijs als partner en naar de ouders. Wordt er op dit ogenblik ook al gesproken met de aanbieders van chatprogramma's en sociale datingsites? Die dragen ook een verantwoordelijkheid. Ik weet dat het een moeilijke discussie is. We hebben die ook gevoerd over het verheerlijken van suïcidedgedachten. Daarvoor loopt een project. Acht u het raadzaam of mogelijk om de internetproviders die sociale netwerksites aanbieden bij een en ander te betrekken?

Minister Veerle Heeren: Ik sluit dat niet uit, maar het is belangrijk dat we het antwoord van minister Anciaux hebben om te kijken hoe we eventueel nog nieuwe dingen kunnen initiëren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Piet De Bruyn tot mevrouw Veerle Heeren, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over de preventiecoaches

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, dit is in zekere zin een opvolgvraag van een vraag die ik eerder schriftelijk heb gesteld. Ze heeft betrekking op een visietekst die tussen de sector Welzijn enerzijds en Onderwijs anderzijds is ontwikkeld over het behandelen van suïcidepreventie op school.

Mevrouw de minister, u wees in uw antwoord op een voor mij nieuw feit, namelijk dat er nog dit voorjaar zal worden geïnvesteerd in preventiecoaches voor een geestelijk gezondheidsbeleid op school vanuit het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Nog steeds volgens uw antwoord zullen de preventiecoaches ondersteuning bieden aan de scholen en de Ventra voor Leerlingenbegeleiding (CLB) bij het uitwerken en implementeren van een geïntegreerd geestelijk gezondheidsbeleid in een school of scholengemeenschap. Ze zullen hierbij gebruik maken van een matrixmodel dat werd ontwikkeld. Dat model somt op welke initiatieven er al bestaan. Waar het voor een school soms moeilijk is om een antwoord te vinden, zouden de preventiecoaches een rol kunnen spelen.

In het licht van het grote belang dat terecht wordt gehecht aan een geïntegreerd beleid waarbij het welbevinden van de leerlingen op school in een breed kader wordt geplaatst en waarbij naast aspecten als gezonde voeding en voldoende beweging, ook wordt gekeken naar sociale vaardigheden en psychisch welzijn, kan dit een zinvol initiatief zijn. Maar de precieze werking van de preventiecoaches was me nog niet helemaal duidelijk. Daarom heb ik naast een aantal feitelijke vragen die ik schriftelijk heb gesteld, ook een aantal beleidsvragen geformuleerd.

Mevrouw de minister, op welke wijze past dit nieuwe initiatief in het beleid dat wordt gevoerd voor het sociaal welzijn en de geestelijke gezondheidszorg van jongeren? Is dit het resultaat van eerdere gesprekken tussen beide departementen? Is er voldoende draagvlak voor dit initiatief?

Er wordt gezegd – en hierover maak ik me toch wel zorgen – dat ze mee zouden helpen aan de uitbouw van de webstek www.gezondopschool.be. U en minister

Vandenbroucke zijn daarvoor niet bevoegd, wel de Vlaamse Onderwijsraad (Vlor). Deze webstek focust momenteel niet op geestelijke gezondheid, maar beperkt zich tot gezond eten, gezond bewegen enzovoort. Zijn hierover afspraken gemaakt? Zal de informatie van de preventiecoach effectief aanwezig zijn? Hoe zijn die afspraken verlopen? Zijn de scholen, scholengroepen en CLB's voldoende op de hoogte van dit initiatief? Een eerste rondvraag laat me wat in het ongewisse, maar ik veronderstel dat u daar dieper op kunt ingaan.

De voorzitter: Minister Heeren heeft het woord.

Minister Veerle Heeren: Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, naar aanleiding van de gezondheidsconferentie betreffende het preventieve gezondheidsbeleid in 2002, werd de gezondheidsdoelstelling 'preventie van zelfdoding' goedgekeurd in het Vlaams Parlement. Het Vlaams actieplan suïcidepreventie is hiervan de weerslag.

Het Vlaams actieplan suïcidepreventie vertrekt vanuit vijf strategieën. Het project preventiecoaches in het secundair onderwijs past in drie van deze vijf doelstellingen. De eerste doelstelling is het bevorderen van de geestelijke gezondheid met betrekking tot het individu en de maatschappij. De derde is deskundigheidsbevordering van professionelen, waaronder de CLB's. De vijfde is aandacht voor specifieke doelgroepen.

Onder deze vijfde strategie wordt onder andere gefocust op jongeren en een geestelijk gezondheidsbeleid op school. Het project van preventiecoaches voorziet in aandacht voor jongeren met ernstige psychische problemen en tracht aansluiting te realiseren met de kinderen- en jongerenteams van de centra voor geestelijke gezondheidszorg (cgg).

Sinds januari 2006 is er een gezamenlijke intentieverklaring 'Gezondheidsbevordering bij kinderen en jongeren in de setting van een school'. Die werd getekend door onder andere de toenmalige Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de Vlaamse minister van Onderwijs. In het traject dat voorafging aan de presentatie van dit voorstel vond een eerste bijeenkomst plaats in november 2006. Op deze bijeenkomst waren vooral de actoren op het gebied van geestelijke gezondheidszorg aanwezig, zoals onder andere het project Zelfmoordpreventie van de cgg's, het Centrum ter Preventie van Zelfdoding (CPZ), de Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen (VAD), het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (VIGeZ), Leefsleutels, het Jongeren Advies Centrum (JAC), de Vlaamse Vereniging Geestelijke Gezondheid (VVG), de Werkgroep Verder en de Logo's (loco-regionaal gezondheidsoverleg en -organisatie).

Het departement Onderwijs, de commissie gezondheidsbevordering van de Vlor en de CLB's waren toen aanwezig

net zoals op alle volgende bijeenkomsten, zoals in september 2008. De conclusies die werden getrokken uit deze bijeenkomsten, waren dubbel: de bestaande en waardevolle initiatieven moeten worden ingepast in een beleidschema, en scholen en CLB's moeten door preventiecoaches geestelijke gezondheidszorg worden begeleid om hun aanbod te structureren en te verbeteren.

U merkt terecht op dat het bevorderen van geestelijke gezondheid tot nu toe ontbreekt op de webstek www.gezondopschool.be. De webstek heeft tot doel informatie en methodieken aan te reiken aan de scholen. Wat de bevordering van geestelijke gezondheid betreft, was de Vlor vragende partij om de inhoudelijke invulling en ook de bijdragen aan de webstek vanuit de sector geestelijke gezondheid te laten aanleveren. Vanwege de coördinerende functie van de preventiecoaches was het een logische keuze om hen dat te laten doen.

In de totstandkoming van dit voorstel werd rekening gehouden met de inbreng van het departement Onderwijs, de CLB's en de Vlor. Ik meen erop te mogen vertrouwen dat alle partners, mede gezien de maatschappelijke urgentie van een geestelijk gezondheidsbeleid in de scholen, de meerwaarde van dit project weten te appreciëren. Ik reken dan ook op ieders medewerking in de succesvolle uitwerking hiervan. Een van de taken van de preventiecoaches bestaat er ook in om dit initiatief op loco-regionaal vlak uit te dragen.

Er is dus nog een weg af te leggen. We zijn er nog niet helemaal, maar dit probleem verdient meer dan ooit onze aandacht omdat we iedere week wel verhalen horen die we kunnen onderbrengen bij geestelijke gezondheidszorg.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het beschrijft duidelijk hoe we dit inschuiven in het gevoerde beleid. U hebt dit overtuigend verklaard.

Het is de bedoeling om bij de lancering van het nieuwe schooljaar 2009-2010 hier optimaal op in te spelen. Ik hoop dat er dan een stuk weg meer is afgelegd zodat we bij het begin van het schooljaar geen tijd hoeven te verliezen en zodat iedereen weet wat de taak van de preventiecoaches is en hoe ze te bereiken zijn. Ook het ter beschikking stellen van best practices en voorbeelden is belangrijk. De uitbreiding van de webstek die de Vlor beheert met een onderdeel over geestelijke gezondheidszorg is nodig. Omdat de vraag van de Vlor komt, veronderstel ik dat de Vlor ook wel heel binnenkort de structuur van de webstek zal aanpassen zodat deze informatie daar ook een plaats kan vinden.

Ik ben tevreden dat er op een vrij gemakkelijke wijze wordt samengewerkt tussen het departement Onderwijs

en het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin om de geestelijke gezondheidszorg van de jongeren op school maximaal in het oog te houden en waar nodig, via vroege detectie, ondersteunend en adviserend op te treden. We stellen vast dat we, wat dat betreft, bijzonder zwak scoren binnen Europa. Er is nog een hele weg af te leggen waar wij, als beleidsmakers, mee verantwoordelijkheid voor dragen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.
